

ส่วนที่ ๓ การบริหารจัดการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดและกระบวนการพัฒนาใหม่ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ โดยมุ่งให้คนเป็นศูนย์กลาง เป็นการพัฒนาลักษณะองค์รวม ใช้กระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาและครอบคลุมทุกมิติ นำไปสู่วิสัยทัศน์ในอนาคต และดำเนินการต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ทำให้ทุกภาคส่วนมีประสบการณ์การเข้าร่วมระดมความคิดเห็นในการยกร่างแผนพัฒนาฯ เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในสาระและประเด็นสำคัญของการพัฒนามาโดยตลอด ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สศช. ก็ได้ดำเนินการกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาฯ ในทำนองเดียวกัน และสามารถชี้ให้เห็นว่าทุกฝ่ายที่เข้าร่วมกระบวนการได้พัฒนาบทบาทของตนก้าวหน้าไปมาก มีมุมมองการวิเคราะห์ที่กว้างขวาง เตรียมข้อมูลเชิงวิชาการที่นำมาแลกเปลี่ยนในเวทีการประชุมได้หลากหลายมิติ ส่งผลให้การเข้าร่วมระดมความคิดเห็นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บังเกิดผลดีต่อการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เป็นอย่างยิ่ง

ขณะเดียวกัน การบริหารจัดการการพัฒนาประเทศในช่วง ๑๕ ปีที่ผ่านมามีการพัฒนาในหลายด้านการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจอธิรัฐ กำหนดกลไกสถาบันทางการเมืองทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เสริมสร้างสถาบันศาลและองค์กรอิสระให้ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักนิติธรรมที่เน้นลักษณะคุณค่าและความสำคัญด้านคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล พ.ร.ฎ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีต้องจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดินที่สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและแผนพัฒนาประเทศควบคู่กับการปรับปรุงการบริหารราชการภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญ ประกอบด้วย การบริหารทรัพยากรบุคคล การจัดองค์กรภาครัฐให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืน และสร้างความเข้มแข็งระดับฐานรากของประเทศ โดยสนับสนุนการกระจายอำนาจอย่างต่อเนื่อง การให้จังหวัดตั้งงบประมาณเองได้ เป็นจุดเปลี่ยนของการบริหารราชการแผ่นดินในด้านการบริหารจัดการงบประมาณ ทำให้การบริหารราชการส่วนภูมิภาคโดยเฉพาะระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในเขตความรับผิดชอบชัดเจนขึ้น รวมทั้ง กำหนดให้ภาคประชาชนมีบทบาทในการตรวจสอบการปฏิบัติราชการ การใช้จ่ายงบประมาณของจังหวัด การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและการตั้งงบประมาณจังหวัด

การนำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ไปสู่การปฏิบัติของภาคราชการ ดำเนินการผ่านแผนบริหารราชการแผ่นดินและการจัดสรรงบประมาณประจำปี ซึ่งมียุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ เป็นกรอบให้ทุกกระทรวงจัดทำแผนงานโครงการ ภายใต้แผนปฏิบัติการกระทรวง สำหรับภาคีการพัฒนาอื่นๆ มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ สู่การปฏิบัติ โดยใช้แผนประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาขององค์กร อาทิ ภาคเอกชนใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนกลยุทธ์ ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคชุมชน ได้การดำเนินการผ่านแผนระดับท้องถิ่นและชุมชนที่เชื่อมโยงกับนโยบายของกระทรวง แผนแม่บทเฉพาะเรื่อง และยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ รวมทั้งแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ดังนั้น จึงถือได้ว่าการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ไปสู่การปฏิบัติในภาคส่วนต่างๆ มีการดำเนินการในหลายภาคส่วน เนื่องจากภาคีมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์และแนวทางของแผนฯ จากการที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนที่เปิดกว้างสำหรับทุกภาคส่วนทั้งในระดับประเทศและพื้นที่

การขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติในช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ยังมีข้อจำกัด กล่าวคือ ภาคธุรกิจ เอกชน ชุมชน วิชาการ และสื่อมวลชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม แต่ยังไม่เป็นเครือข่าย ทำให้ไม่สามารถประเมินผลความก้าวหน้าที่ชัดเจน ขณะที่แผนบริหารราชการแผ่นดินมีการดำเนินงานแบบแยกส่วนและเป็นเครื่องมือสำหรับการจัดสรรงบประมาณเป็นหลัก ขาดการติดตามประเมินผล ทำให้ไม่สามารถประเมินความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์ ส่วนแผนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่ตอบสนองให้ตรงกับความต้องการของประชาชนแต่ละพื้นที่ ในส่วนการจัดการแผนชุมชนมีความก้าวหน้ามากแต่มีเพียงส่วนน้อยที่มีความเชื่อมโยงกับแผนระดับอื่นๆ

๑. แนวทางการขับเคลื่อน

ความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนพัฒนาประเทศสู่การปฏิบัติจะขึ้นอยู่กับความชัดเจนของแผน ทั้งยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ การรับรู้ เข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนฯ และตระหนักถึงภารกิจและความรับผิดชอบต่อที่พึงมีต่อการนำไปสู่การปฏิบัติในรูปของแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของหน่วยงาน /ภาคีพัฒนาที่เกี่ยวข้อง และนำไปปฏิบัติผ่านกลไกการดำเนินงานต่างๆ ได้ถูกต้องและสอดคล้องกับแผน ดังนั้นการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ จะต้องดำเนินการบนหลักการสำคัญ ๒ ประการ คือ ๑) การกำหนดบทบาทของภาคีการพัฒนาแต่ละภาคส่วนให้ชัดเจน และ ๒) บทบาทของแต่ละภาคีต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกันในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

๒. กระบวนการขับเคลื่อนแผน

๒.๑ ขั้นตอนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

ในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ จะมีหลายระดับตั้งแต่แผนของหน่วยงานภาครัฐในส่วนกลาง แล้วกระจายไปในระดับพื้นที่อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ตั้งแต่ทิศทาง วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และตัวชี้วัดความสำเร็จ ลงสู่แผนระดับต่างๆ รวมถึงการประสานความร่วมมือกับภาคีการพัฒนาต่างๆ เช่น ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และองค์กรพัฒนาเอกชนดังนี้

๒.๑.๑ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนการบริหารราชการแผ่นดินเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจและจัดลำดับความสำคัญของนโยบายรัฐบาล โดยเฉพาะการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์กำกับดูแลให้ข้าราชการประจำ รับผิดชอบการนำนโยบายและยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติให้บรรลุผล ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ในมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๔ ได้กำหนดให้คณะรัฐมนตรีต้องจัดทำมีแผนการบริหารราชการแผ่นดินครอบคลุมระยะเวลา ๔ ปี โดยนำคำแถลงของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภามาพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแผนพัฒนาประเทศด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความเชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาหลักของประเทศระหว่างแผนการบริหารราชการแผ่นดิน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีสาระสำคัญของประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของงาน ประमाणการงบประมาณ และทรัพยากรต่างๆ ที่จะต้องใช้ ระยะเวลาดำเนินการและการติดตามประเมินผล สาระสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาได้ถูกนำไปผสมผสานกับภารกิจหลักของหน่วยงานต่างๆ อย่างบูรณาการ เป็นการจัดทำแผนแบบแนวนอนที่มีหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานร่วมดำเนินการในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

๒.๑.๒ แผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกระทรวงและกรม ในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดว่า เมื่อมีการประกาศใช้บังคับแผนการบริหารราชการแผ่นดินแล้ว ส่วนราชการ (กระทรวง / กรม) ต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้น โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปี ดังนี้

(๑) **แผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี** เป็นแผนที่กระทรวง / กรม จะจัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบการปฏิบัติงานของกระทรวง ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดินอยู่ภายใต้กรอบของแผนชาติ โดยการถ่ายทอดประเด็นการพัฒนา เป้าหมาย และตัวชี้วัดความสำเร็จที่สอดคล้องกับภารกิจของกระทรวง / กรม เพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนในระยะเวลา ๔ ปี

(๒) **แผนปฏิบัติการประจำปี** เป็นแผนที่แสดงให้เห็นถึงภารกิจที่กระทรวง /กรมจะดำเนินการในแต่ละปีภายใต้แผนปฏิบัติการ ๔ ปี ของส่วนราชการนั้น แต่จะมีรายละเอียดชัดเจนขึ้น และเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

๒.๑.๓ แผนพัฒนาภาค ที่มุ่งพัฒนาแต่ละภาคให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยวิเคราะห์ประเด็นการพัฒนาจากกรอบทิศทางภาพรวมของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ แล้วแปลงไปสู่ระดับพื้นที่ให้สอดคล้องกับภูมิสังคมทั้งสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง จัดให้มีกระบวนการหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อเชื่อมโยงแผนชุมชน แผนท้องถิ่น แผนจังหวัดให้สอดคล้องกัน รวมทั้ง กำหนดเป้าหมายการพัฒนาในแต่ละพื้นที่ /ภาคที่สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ อันเป็นการขับเคลื่อนแผนในลักษณะจากบนลงล่างและล่างสู่บน

๒.๑.๔ แผนพัฒนาจังหวัด /กลุ่มจังหวัด จังหวัดและกลุ่มจังหวัดจะต้องจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนปฏิบัติการประจำปีของกลุ่มจังหวัด โดยคำนึงความสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล แผนชาติ ยุทธศาสตร์ภาค /รายสาขา และสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส ปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในทุกขั้นตอนของการจัดทำแผน และผ่านกระบวนการเห็นชอบร่วมกันของทุกฝ่าย แผนมีความชัดเจน เป็นเหตุเป็นผล เชื่อมโยงตั้งแต่วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด เป้าหมาย กลยุทธ์ จนถึงแผนงาน /โครงการ ทั้งนี้ แผนพัฒนาจังหวัดจะต้องบูรณาการแผนชุมชนเข้ามาร่วมด้วย เพื่อให้แผนชุมชนบรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และพิจารณาการลงทุนร่วมกันในโครงการระยะยาวที่ท้องถิ่นต้องการดำเนินการ

๒.๑.๕ แผนพัฒนาท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาระดับพื้นที่ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระดับชาติ (พรบ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐) โดยนำยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ แผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนยุทธศาสตร์ ๔ ปี และแผนปฏิบัติการรายปีของราชการส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาจังหวัด /กลุ่มจังหวัด มาประกอบการจัดทำแผนโดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด

๒.๑.๖ แผนชุมชน สภาพชุมชน กรรมการหมู่บ้าน และประชาสังคมในแต่ละพื้นที่จัดทำแผนชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคีพัฒนาในพื้นที่ในกระบวนการจัดทำแผนชุมชน

๒.๒ การจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดลำดับความสำคัญของภารกิจหน่วยงานที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น แผนบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งใช้เป็นกรอบการจัดสรรงบประมาณจะต้องมุ่งการบรรลุวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนา และนโยบายรัฐบาล โดยกำหนดโครงการสำคัญ (Flagship project) บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน และมีระบบการติดตามประเมินผลที่มีตัวชี้วัดชัดเจน

๓. การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้น้อมนำหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานแก่ผู้ปฏิบัติงานโครงการหลวงที่เป็นต้นแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน มาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนแผนในทางปฏิบัติ มีหลักการสำคัญ คือ การกำหนดเป้าประสงค์ของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีความสุขและมีสำนึกของความเป็นไทย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอันจะส่งผลให้การพัฒนาที่ยั่งยืน และมุ่งใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ถือเป็นวิถีการพัฒนาที่ยั่งยืน มี “คน” เป็นศูนย์กลาง มุ่งสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ร่วมเย็น ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และระหว่างมนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บนพื้นฐานของภูมิสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย และดำเนินการแบบองค์รวม โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้

๓.๑ สศช. จัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ฉบับประชาชนที่เข้าใจง่าย เผยแพร่ และสร้างความเข้าใจ กับภาคีการพัฒนาอย่างทั่วถึง ผ่านสื่อสารมวลชนทุกแขนง ให้ประชาชนได้รับรู้เข้าใจ และมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างกว้างขวาง

๓.๒ สร้างความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของแผนฯ จนเกิดการยอมรับ และนำไปผสมผสานและสอดแทรกไว้ในแผนปฏิบัติการต่างๆ

๓.๒.๑ จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาต่างๆ ผ่านเวทีประชาคม เวทีเสวนาสาธารณะ การประชุม / สัมมนา การประชาสัมพันธ์ในหลายรูปแบบเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เป็นการขับเคลื่อนเชิงความคิดให้ทุกภาคส่วนเข้าใจในเนื้อหาสาระของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่มุ่งสู่จุดมุ่งหมายเดียวกันภายใต้วิสัยทัศน์ของแผน คือการให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม

๓.๒.๒ ประสานการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างสำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ และมีตัวชี้วัดความสำเร็จของงานที่ชัดเจนและเหมาะสมทั้งในระดับภาคีและบุคคล

๓.๒.๓ พัฒนาเครื่องมือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลไกหลักในการแปลงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ กับภาคีการพัฒนาต่างๆ เพื่อติดตามความก้าวหน้า รับฟังปัญหา อุปสรรค ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน เช่น การจัดทำเว็บไซต์ การสร้างเครือข่ายชุมชนออนไลน์ การจัดเวทีระดมความคิดเห็น และหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานวางแผน หน่วยงานกลาง และหน่วยปฏิบัติ ทุกภาคส่วนเป็นประจำ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเป้าหมายร่วม และเกิดการเป็นเจ้าภาพร่วมที่ชัดเจนต่อเนื่อง

๓.๓ **สศช. ผลักดันการสร้างค่านิยมร่วมของสังคมไทย “คิดดี ทำดี มีวิถีความพอเพียง”** เพื่อให้ทุกภาคส่วนร่วมพัฒนาตนเอง ชุมชน และสังคม ให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และเกิดภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง

๓.๔ **การบูรณาการงานพัฒนาในลักษณะองค์รวม** โดยใช้คนและชุมชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกฝ่าย โดย

๓.๔.๑ **รัฐบาลและหน่วยราชการส่วนกลางบูรณาการประเด็นการพัฒนาให้สอดคล้องกับงบประมาณ** ที่มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นทั้งสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม สามารถเห็นผลเป็นรูปธรรม ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ แผนบริหารราชการแผ่นดิน แผนกระทรวง กรม และหน่วยราชการรูปแบบอื่น รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ เป็นการถ่ายทอดทิศทางการพัฒนาประเทศ ประเด็นการพัฒนา และตัวชี้วัดความสำเร็จสู่แผนปฏิบัติการ ๔ ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีของส่วนราชการระดับต่างๆ อย่างชัดเจน

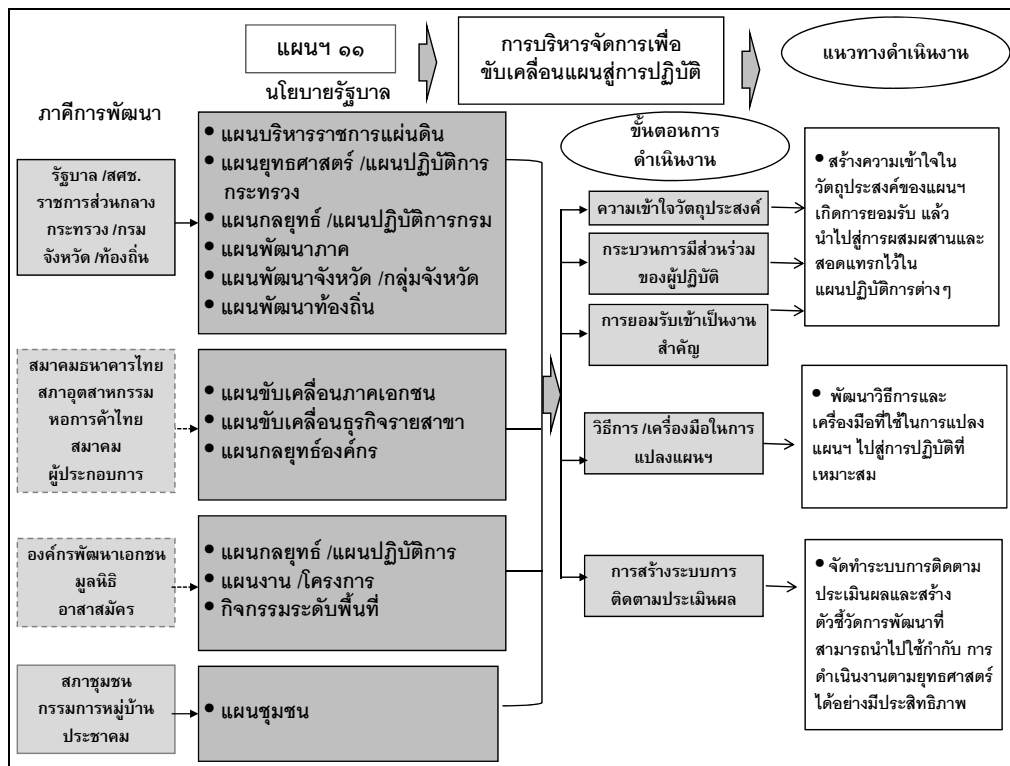
๓.๔.๒ **ชุมชนจัดทำแผนพัฒนาชุมชน** ที่สะท้อนความต้องการของชุมชน ผ่านความร่วมมือของคนในชุมชน ภาคีเครือข่าย และองค์กรปกครองท้องถิ่น ด้วยการรวบรวมข้อมูลสำคัญในชุมชน นำมาวิเคราะห์ชี้ประเด็นปัญหา ระดมความคิดเห็นแล้วกำหนดแนวทางแก้ปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนา

๓.๔.๓ **กลไกเฉพาะที่กำหนดขึ้นสำหรับรับผิดชอบประเด็นการพัฒนาและบูรณาการแผนงาน แผนเงิน และแผนคน** ทุกภาคีการพัฒนา ร่วมกันกำหนดประเด็นการพัฒนาเร่งด่วนที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน จึงจะแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ กลไกเฉพาะที่กำหนดขึ้นจะต้องมีผู้แทนจากภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องทั้งระดับจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนร่วมวางแผนดำเนินการ เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับความต้องการในพื้นที่และประชาชน ตลอดจนใช้เป็นแรงจูงใจให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาศักยภาพของตนเอง ในการจัดทำแผน

๓.๕ จัดทำระบบการติดตามประเมินผลและสร้างตัวชี้วัดการพัฒนาที่สามารถนำไปใช้ กำกับ การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ๓.๕.๑ หน่วยงานกลางร่วมกันพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลแผนบริหารราชการแผ่นดิน โดยกำหนดกลไกรับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อกำกับการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้อย่างมีประสิทธิภาพผล รวมทั้งการประเมินผลประเด็นการพัฒนาที่สำคัญ
- ๓.๕.๒ ปรับปรุงและพัฒนาตัวชี้วัดผลสำเร็จของการพัฒนาทั้งในระดับผลลัพธ์และผลกระทบทั้งผลการพัฒนาโดยรวมและผลการพัฒนาระดับยุทธศาสตร์ ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ โดยมีตัวชี้วัดผลสำเร็จที่ชัดเจน และพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการติดตามประเมินผลความสำเร็จของการพัฒนาทั้งระดับผลลัพธ์ ผลกระทบ และผลผลิต
- ๓.๕.๓ สร้างความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้และองค์ความรู้ด้านการติดตามประเมินผล และการจัดทำตัวชี้วัดการพัฒนาแก่บุคลากร หน่วยงาน องค์กร และภาคีการพัฒนาในทุกระดับ เพื่อให้ภาคีสามารถใช้กลไกการติดตามประเมินผลเป็นเครื่องมือกำกับการพัฒนาให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนภูมิความเชื่อมโยงการบริหารจัดการแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ สู่การปฏิบัติ

๔. บทบาทภาคีการพัฒนา

การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนต้องได้รับความร่วมมือจากภาคีการพัฒนาต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคชุมชน ภาคเอกชน ภาควิชาการ และองค์กรพัฒนาเอกชนโดยมีแนวทางการพัฒนาบทบาทและสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำเนินงานร่วมกัน ดังนี้

๔.๑ พัฒนารูปแบบของทุกภาคส่วนให้สามารถขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ภาคีต่างๆ สามารถผลักดันและดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้อย่างเหมาะสม โดย

๔.๑.๑ พัฒนาศักยภาพชุมชนให้มีความพร้อมในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ติดตามความก้าวหน้า ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของภาคีการพัฒนาอื่นๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน โดยมีภาควิชาการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างบูรณาการ และใช้ชุมชนเป็นพื้นที่หลักในการพัฒนา

๔.๑.๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานตามภารกิจที่กฎหมายระบุไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงกฎ ระเบียบที่ไม่เอื้อให้เกิดอำนาจในการบริหารจัดการ เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการกิจกรรมการพัฒนาในท้องถิ่น เป็นเครือข่ายกับท้องถิ่นใกล้เคียงในการพัฒนาพื้นที่ และปรับโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ภาคีการพัฒนามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น

๔.๑.๓ ปรับบทบาทภาครัฐในการดำเนินงานและทัศนคติในการทำงาน โดยทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและประสานความร่วมมือระหว่างภาคีการพัฒนาต่างๆ เกิดเป็นเครือข่ายการพัฒนาร่วมกัน สามารถเชื่อมโยงการดำเนินงานของทุกภาคีให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และปรับทัศนคติข้าราชการให้มุ่งบริการและดูแลประชาชนอย่างสม่ำเสมอและเป็นธรรมในทุกระดับ โดยเฉพาะระดับพื้นที่

๔.๑.๓ ปรับแนวคิดภาคเอกชนให้ทำงานร่วมกับภาคชุมชน และองค์กรพัฒนาเอกชนได้อย่างเป็นพันธมิตร โดยมีภาครัฐเป็นผู้ประสานประโยชน์เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น

๔.๑.๔ ส่งเสริมให้สื่อพัฒนาบทบาทการเป็นสื่อกลางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเชิงสร้างสรรค์ สังคม เป็นสื่อสาธารณะที่มุ่งประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

๔.๒ สร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการดำเนินงานภายใต้บทบาทภาคีการพัฒนาต่างๆ เกิดการบูรณาการการพัฒนาในทุกระดับ โดย

๔.๒.๑ ปรับปรุงกฎ ระเบียบ และกฎหมายต่างๆ ให้ทันสมัย ลดความซ้ำซ้อนและข้อจำกัด สามารถสร้างบรรยากาศให้การทำงานร่วมกันของภาคีต่างๆ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒.๒ เปิดพื้นที่สาธารณะให้ทุกภาคีทั้งองค์กรอิสระที่ตั้งโดยรัฐธรรมนูญ กฎหมายเฉพาะ และองค์กรตามธรรมชาติ ตลอดจนภาคีอื่นๆ ใช้ประโยชน์ในการจัดเวทีสานเสวนาระดับความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๔.๒.๓ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ ทำให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เคลื่อนไหลระหว่างภาคีการพัฒนา สามารถสร้างความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ตรงกัน

๔.๓ การดำเนินงานของ สศช. ร่วมกับภาคีการพัฒนา เป็นการดำเนินงานในหลายรูปแบบที่จะทำให้การขับเคลื่อนแผนฯ สู่การปฏิบัติเป็นรูปธรรมและเกิดขึ้นจริง ดังนี้

๔.๓.๑ สื่อสารและเผยแพร่สาระสำคัญของแผนฯ ๑๑ ให้กว้างขวางในทุกกลุ่มและพื้นที่ผ่านช่องทางและสื่อต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติ / ดำเนินการได้ในทุกระดับ

๔.๓.๒ ปรีกษาหารือและร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับทุกฝ่ายผ่านกลไกที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในสาระรายละเอียดของแผนฯ ๑๑ รวมทั้งเป็นพี่เลี้ยงให้แก่สำนักงานจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และคัดสรรประเด็นการพัฒนาให้เหมาะสมกับพื้นที่ พัฒนาชุดข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ / ภูมิสังคม รวมทั้ง กำหนดกลไกเพื่อประสานการทำงานทั้งในแนวนราบและแนวตั้ง การฝึกอบรมการจัดทำเครื่องมือในการทำงานและเชื่อมโยงงบประมาณ

๔.๓.๓ ร่วมดำเนินโครงการนำร่อง / ต้นแบบกับภาคีต่างๆ อาทิ ภาคเอกชนและชุมชนให้เป็นตัวอย่างสำหรับเรียนรู้ หรือนำไปขยายผลในพื้นที่ต่างๆ ให้กว้างขวาง